

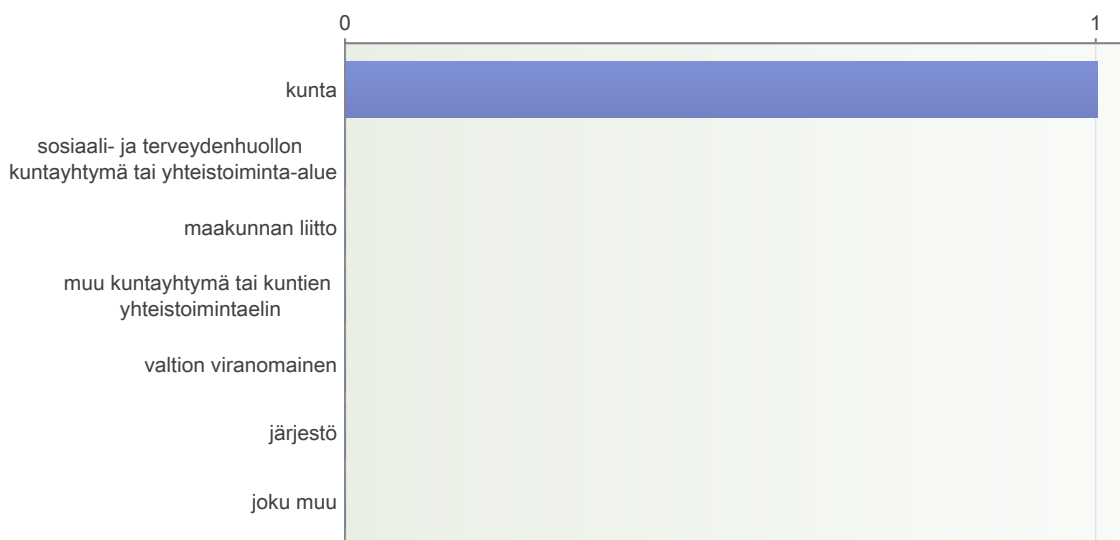
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Kärkölän kunta	Merja Jaatinen	0447702204	31.10.2016	Kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Vastaus kysymykseen riippuu pitkälti valinnanvapausmallista, josta ei ole vielä olemassa lakiesitystä. Nyt lausunnolla oleva sote-ratkaisu, jossa sote-järjestämisvastuu siirretään maakunnille, parantaa alueiden välistä yhdenvertaisuutta, muuta väestöryhmien väliseen yhdenvertaisuuteen sillä ei liene vaikutusta. Huomioitavaa on, että yksittäisen kunnan ja sen kuntalaisen näkökulmasta uudistus voi olla palveluita heikentävä. Valinnanvapausmalli voi toteutumistavasta riippuen jopa heikentää yhdenvertaisuutta. Valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, että se ei johda väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen. Tavoiteltava monituottaja-malli edellyttää maakunnissa todennäköisesti vaiheittaista käyttöönottoa palvelusetelin, valinnanvapauden ja henkilökohtaisen budjetin osalta. Tavoitteena tulee olla yhdenvertaiset sosiaali- ja terveyshuollon palvelut asukkaille asuinpaikasta, iästä tai varallisuudesta riippumatta. Maakuntauudistuksen vaikutukset kuntatalouteen ovat epäselvät eikä uudistuksessa tulisi vaarantaa kuntien järjestämien palveluiden osalta kuntalaisten yhdenvertaista saatavuutta.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten kasvun hillinnän kannalta keskeistä on tulevaisuuden palvelulupauksen sisältö: ketä hoidetaan, millä omavastuusuudella ja mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkisen palvelutarjonnan piiriin kuuluu. Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystoimen palveluiden osalta laatu ja kustannustehokas työnjako ovat suhteellisen toimivat. Maakuntauudistuksessa tulisikin kiinnittää huomiota siihen, että ne alueet, jotka ovat toimineet tehokkaasti ja vaikuttavasti, eivät joutuisi uudistuksen suurimmiksi kärsijöiksi. Muutoksen taloudellisia kokonaisvaikutuksia on varsin hankala, ellei jopa mahdotonta arvioida, koska ei ole saatavilla selkeää yhteenvetoa VOS-järjestelmän kokonaisuudistuksen ja kuntauudistuksen kokonaisvaikutuksista, huomioiden muuttuneet tulonäkymät lähivuosina.

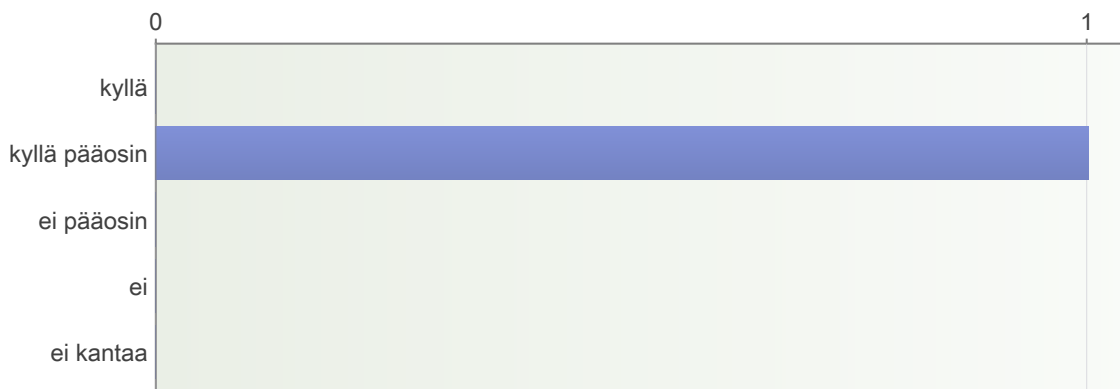
5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Perustettavissa maakunnissa on kysymys perustuslain 121 §:n 4 momentissa säädetystä itsehallinnosta kuntia suuremmilla itsehallintoalueilla, josta säädetään lailla. Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö kuitenkin rajoittaa itsehallintoa merkittävästi. Tärkein itsehallintoa rajoittava tekijä on, että maakunnilla ei tulisi olemaan verotusoikeutta, vaan maakuntien talous perustuisi miltei kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen. Koko maakunnan toiminnan menoraami on täysin riippuvainen vuosittain maan menobudjetista ja ei tue pitkäjänteistä alueen intressiä luoda omia tulolähteitä. Maakuntien itsehallinnollinen asema voidaan kiteyttää kysymykseen, minkälaista on valtion ohjauksessa tapahtuva vahvojen maakuntien itsehallinto? Valtionohjauksen tulisi keskittyä poliittisesti strategisiin kysymyksiin. Sen sijaan palveluita koskevat operatiiviset ammatillista ja alueellista asiantuntemusta edellyttävät asiat tulisi jättää maakuntien päätösvaltaan. Nykyisessä valtion aluehallinnossa on haasteena usean ministeriön putkiohjaus alueellisen johdon ja päätöksenteon yli ja ohi tuotannollisiin ja valmisteleiviin tehtäviin, tämän ei tulisi enää olla mahdollista maakuntahallinnossa.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

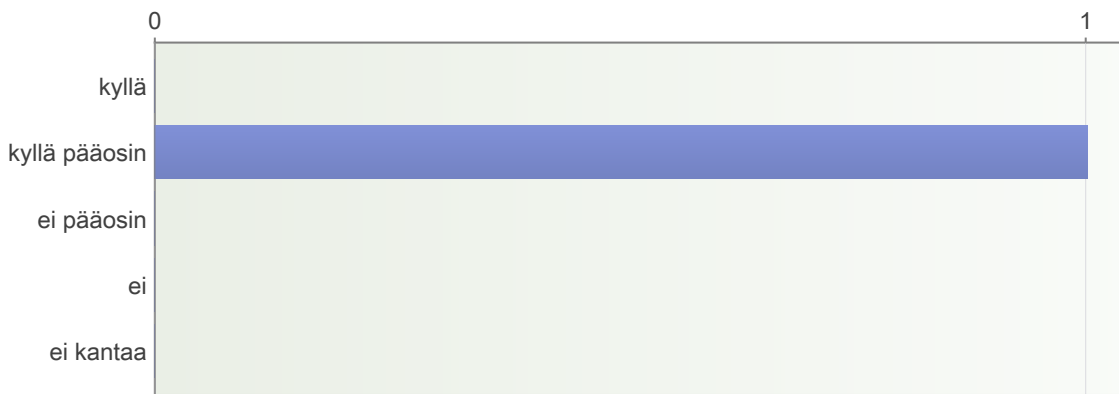
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lakiluonnoksen hallintoa ja johtamista (valtuusto, maakuntahallitus ja niiden tehtävät sekä oikeus hallintosäännöllä päättää toimielin- ja viranhaltijaorganisaatiosta), luottamushenkilöitä, päätöksentekoa, taloutta

ja tarkastusta sekä toimintaa markkinoilla koskevat säännökset vastaavat pitkälti kuntalain sääntelytapaa ja ne antavat hyvän pohjan maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle. Maakunnan toimialaa tulisi laajentaa siten, että maakunta voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, joita alueen kunnat tai osa niistä ei hoida edellyttäen, että mukana olevat kunnat sitoutuvat rahoittamaan toiminnan eikä tehtävä kuulu valtion tai muiden toimijoiden vastuulle. Kunnan ja maakunnan yhteistoiminta. Maakuntalain tulee olla kuntalain tapaan joustava ja mahdollistava niin, että kuntien ja maakuntien yhteistyö ja mahdollisuus sopia palvelujen hoitamisesta turvataan. Maakuntalakiin tulee lisätä säännös, joka mahdollistaa maakunnan ja kuntien välisen yhteistyön ja sopimisen sekä tehtävien hoitamisen samaan tapaan kuin yhteistyö kuntien kesken on kuntalain mukaan mahdollista. Maakuntien ja kuntien joustava mahdollisuus sopia tehtävistä on perusteltua myös siksi, että se mahdollistaa maakuntien keskuskaupunkien ja suurimpien kaupunkiseutujen erityisroolin huomioimisen annettavassa lainsäädännössä monien elinvoimatehtävien, kuten työllisyyden edistämisen, innovaatio- ja kilpailukyky politiikan sekä kotouttamisen, tehokkaassa hoitamisessa alueelliset erityispiirteet huomioiden. Kuntien osin tai kokonaan omistamat markkinoilla toimivat sote-yhtiöt ovat kuntien muun perustoiminnan ja riskien hallinnan näkökulmasta ongelmallisia. Kuitenkaan kunnallisen itsehallinnon ja yleisen toimialan näkökulmasta lailla ei tule siitäkään huolimatta rajoittaa mahdollisuutta sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauden piirissä olevien palveluiden tuottamiseen kuntien kokonaan tai osin omistamissaan yhtiöissä. Maakuntien palvelukeskukset. Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista tulee poistaa laista. Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä ja tukipalvelujen järjestäminen tulee olla maakuntien päätettävissä. Lainsäädännöllä ja lakiin perustuvilla standardeilla luodaan kriteerit yhtenäiselle palveluarkkitehtuurille ja tietotuotannolle, mutta tukipalveluiden organisoiminen tulee perustua maakuntien päätöksille. Toimitila- ja kiinteistöhallinto. Näiden tehtävien osalta lähtökohtana tulisi olla, että maakunnat päättäisivät palvelujensa tuotantorakenteesta sekä sen edellyttämästä toimitilatarpeesta. Maakunnilla tulisi olla oikeus organisoida asiat itsenäisesti ja tarvittaessa yhteistyössä alueen kuntien ja muiden jo olemassa olevien toimijoiden kanssa. Yhden valtakunnallisen yhtiön sijaan tulisi muodostaa useampia maakuntien ohjauksessa olevia alueellisia toimitilayhtiöitä. Tämä mahdollistaisi yhtiöiden toimivan ohjauksen alueellisten toiminnallisten tarpeiden mukaisesti. Talous- ja henkilöstöhallinto. Talous- ja henkilöstöpalveluiden keskittämiseksi asetetut tavoitteet voidaan parhaiten saavuttaa usean tukipalveluyksikön mallilla. Talous- ja henkilöstöhallinnossa toimii jo lähtötilanteessa lukuisia julkisomisteisia ja yksityisen sektorin tuottaja organisaatioita ja markkinoilla on tervettä kilpailua. Yhteishankinnat. Yhteishankintojen osalta järjestelyn ei tulisi hajottaa maakuntien ja kuntien yhteistä hankintavolyymiä. Toiminnan tulisi tukeutua olemassa oleviin hankintaorganisaatioihin ja niiden osaamiseen ja asiakastuntemukseen mm. sote-sektorilla. Tieto- ja viestintä tekniset palvelut (ICT-palvelukeskus). Maakuntien tarvitsemat kansalliset yhteiset ICT-palvelut tulisi organisoida useamman toimijan verkostomallilla, jossa tulee arvioida myös nykyisten organisaatioiden hyödyntämismahdollisuudet.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntalakiuudistuksessa maakunnille on säädetty yhteensä 25 lakisääteistä tehtäväaluetta, joiden tarkempi sisältö määritellään erityislainsäädännössä. Sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon sekä maaseutuhallinnon ja lomituksen tehtävät siirtyvät kunnilta. Muilta osin kysymys on valtion aluehallinnon lakisääteisistä maakunnille siirtyvistä tehtävistä. Maakunnan toimiala on näiltä rajoitettu. Maakunnille säädettyjen tehtävien sisältö tullaan määrittelemään kutakin tehtävää koskevassa erityislainsäädännössä. Erityislainsäädännön uudistaminen ja muutokset ovat vielä valmistelussa, joten tässä vaiheessa ei ole edellytyksiä arvioida tehtäväkokonaisuutta yksityiskohtaisemmin. Jatkovalmistelussa on syytä kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että erityislainsäädännössä määritellään maakunnalle siirrettävät tehtävät siten, että ne eivät ole päällekkäisiä tai rinnakkaisia kuntien tehtävien kanssa. Toimivaltarajojen tulee olla selkeitä. Eri asia on, että tehtävien järjestämisestä, tuotannosta ja yhteistyöstä voidaan sopia kuntien ja maakuntien kesken, lailla ei tule rajoittaa maakunnan ja kuntien mahdollisuutta sopia työnjaosta. Maakuntalakiluonnoksen tehtäväluettelossa on jo nyt nähtävissä päällekkäisyyttä kunnan tehtävien kanssa. Jatkovalmistelussa on erityisesti syytä kiinnittää huomiota siihen, että kunnan ja maakunnan roolia ja tehtäviä selkeytetään erityisesti seuraavissa tehtäväkokonaisuuksissa: 1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvä hyvinvoinnin edistäminen siirtyy maakuntien vastuulle. Kuntien tehtävät ovat tältä osin määrittelemättä. Tehtävät tulee lainsäädännössä määritellä ja selkeyttää kuntien velvollisuutta kerätä tietoja, joita sillä on velvollisuus seurata ja raportoida maakunnille. On olemassa vaara, että ilman selkeyttämistä tehtävästä muodostuu hallitsematon alati viranomaispäätöksin kasvava kokonaisuus. 2. Ympäristöterveydenhuolto. Ympäristöterveydenhuolto on linjattu maakuntaan siirtyväksi tehtäväksi, jonka kunnat voivat kuitenkin tiettyjen edellytysten täytyessä ottaa hoitaakseen. Lähtökohtana kunnallisen järjestämisvastuun kriteereille tulisi olla nykyinen käytännössä toimivaksi havaittu laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminnasta. Mikäli lain edellytykset täyttyvät, kunta voisi tehdä sopimuksen maakunnan kanssa tehtävän hoitamisesta ja saada siihen kohdistetun rahoituksen. 3. Kasvupalvelut (työllisyys- ja elinkeinoasiat). TE-palveluiden selkeyttäminen ja uudistaminen yritys- ja asiakaslähtöisiksi kasvupalveluiksi on tavoiteltava uudistus. Keskeistä on kuitenkin se, että elinkeinojen kehittämiseen liittyviä tehtäviä ei uudisteta siten, että ne olisivat päällekkäisiä kuntien tehtävien kanssa. Kunnilta ei siirry näihin liittyviä tehtäviä maakunnille. Esityksessä työllisyys ja yrityspalveluiden järjestämisvastuu siirretään valtion TE-hallinnolta maakunnalle. Maakunnan tulee myös voida siirtää järjestämisvastuu yhdelle tai useammalle kunnalle/kaupungille, jolla maakunnan arvion mukaan on riittävät taloudelliset ja muut voimavarat näiden tehtävien hoitamiseksi. Maakunta voisi myös tällöin jakaa järjestämisvastuun kunnan tai kuntien kesken mikäli se on tarkoituksenmukaista. Nämä valtiolta maakunnalle siirtyvät tehtävät tulee rahoittaa rahoitusperiaatteen mukaisesti kokonaan valtion varoista. Kuntien työllisyys- ja yrityspalveluihin suuntaamat panostukset säilyvät kunnilla alueen ja kunnan elinvoiman tukemisen resursseina ellei maakunnan ja maakunnan kuntien tai maakunnan ja yksittäisen kunnan kesken toisin sovita. Työllisyyden hoidossa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että toiminnan tuloksista aiheutuvat tuloksellisuuspalkkiot ja sanktiot kohdistuvat sille taholle, jolla on järjestämisvastuun tai tuottamissopimuksessa on mahdollisuudet vaikuttaa toiminnan vaikuttavuuteen. 4.

Aluekehittäminen. Aluekehittämisviranomaisten tehtävien siirto maakunnalle on tarkoituksenmukaista. Nykyiset liittojen aluekehitysviranomaistehtävät sekä pääosa ELY-keskusten tehtävistä kootaan yhteen maakunnalliseen organisaatioon. Samalla kootaan yhteen keskeiset kansalliset ja EU-kehittämisvarat. 5. Maakuntakaavojen ja kuntien yleiskaavojen suhde. Maakuntakaavoituksen siirtymisestä maakunnan liitoilta maakunnille seuraa tarve tarkastella maankäyttö- ja rakennuslain kaavajärjestelmää laajemminkin. Maakuntakaavoituksen tulisi jatkosa keskittyä selvemmin ja strategisemmin aluerakenteen kannalta keskeisiin kysymyksiin. Kuntien ja kaupunkiseutujen onnistuminen elinvoimapolitiikassa edellyttää, että niillä säilyy oikeus itsenäisiin valintoihin maapolitiikassa, kaavoituksessa ja toteuttamisen ohjelmoinnissa. 6. Liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot ja alueellinen tienpito, maankäytön yhteistyö. Maakuntien tehtävät ja vastuut tienpidossa suhteessa tienpidosta osaltaan vastaavaan Liikennevirastoon edellyttävät selventämistä. 7. Maatalouden ja maaseudun kehittäminen. Tehtäväalue tulee muuttua kuulumaan seuraavasti: Maaseudun kehittäminen sekä maa- ja elintarviketalouden, maaseutuelinkeinojen ja maatilatalouden sekä kala- ja riistatalouden edistäminen ja rahoittaminen, viljelijä tukitehtävät sekä näihin liittyvät palvelut. 8. Pelastustoimi. Maakunnille ja kunnille tarjottavien pelastustoimen palvelujen näkökulmasta pelastustoimen järjestäminen 18 maakunnalliseen pelastuslaitokseen on parempi ratkaisu kuin pelastustoimen järjestäminen viiden maakunnan tehtävänä. Lainsäädännössä on kuitenkin pelastuslaitosten määrästä riippumatta turvattu pelastuslaitosten mahdollisuus toimia ensihoidon palveluntuottajina. 9. Vesitalous, vesihuollon edistäminen ja suunnittelu. Vesihuolto on osa kuntien vastuulla olevan rakennetun ympäristön palvelukokonaisuutta ja vesihuollon järjestämisvastuu tulee olla jatkossakin kunnalla. Vesihuollon suunnittelutehtävää ei tule antaa maakunnille. Kyse ei ole tehtävän siirrosta, vesihuollon suunnittelu ei ole nykyisin ELY-keskuksen tehtävä. Vesilain valvontatehtävät soveltuvat parhaiten maakuntien vastuulle osana vesiasioiden kokonaisuutta.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

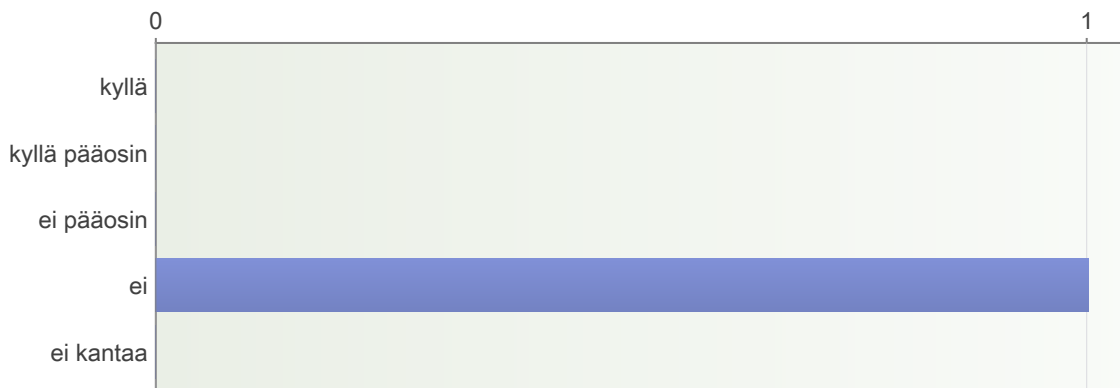

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntalakiuonnos vastaa kuntalain säätelyä.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

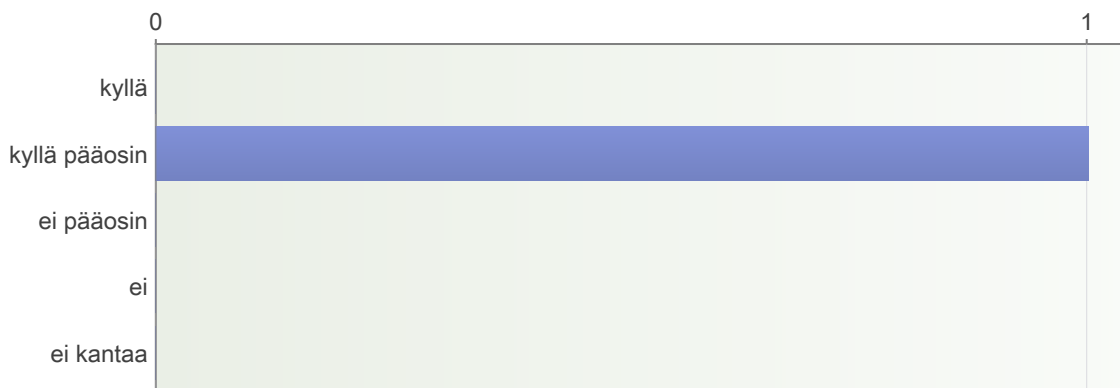

Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon rakenteisiin ja toimintatapaan. Lisäksi lakiesityksen pohjalta on vaikea hahmottaa, mitkä palvelut kuuluisivat maakunnan konsernihallintoon, palvelulaitoksiin ja yhtiöihin. Palvelulaitoksen tulisi olla lain mahdollistava instrumentti muutoksen toteuttamiseen, eikä tarkasti sisältöalueilla ministeriökohtaisesti tarkasti määritelty pakollinen toimintamuoto. Palvelulaitoksen myötä syntyy kysymys, kuinka tosiasiasa johtamis- ja päätöksentekojärjestelmä toimii ongelmatilanteissa? Lain ei tule luoda tarkkaa rajaa päätöksenteko- ja vastuuketjuun ratkaisematta em. kysymyksiä. Lain tulee olla selvä, kenen vastuu on ja kuka voi vaikuttaa tilanteessa, jolloin menobudjetti ylitetään tuotannon hintojen ylittäessä sopimushinnat tai tuotanto tuottaa enemmän perustuslaillisia palveluita oman harkintansa mukaan yli sovitun tuotantosopimuksen.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Yleiskatteellisuudesta johtuen maakunnilla on mahdollisuus päättää saamansa rahoituksen käytöstä. Tämä on välttämätöntä maakuntien itsehallinnon toteutumisen kannalta. Yleiskatteellisuudesta tulee pitää kiinni, eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin. Tämä koskee myös sekä uudistuksen seuraavassa vaiheessa maakunnille siirrettäviä valtion tehtäviä että monikanavarahoituksen purkamisen myötä maakunnille siirrettäviä tuloja.

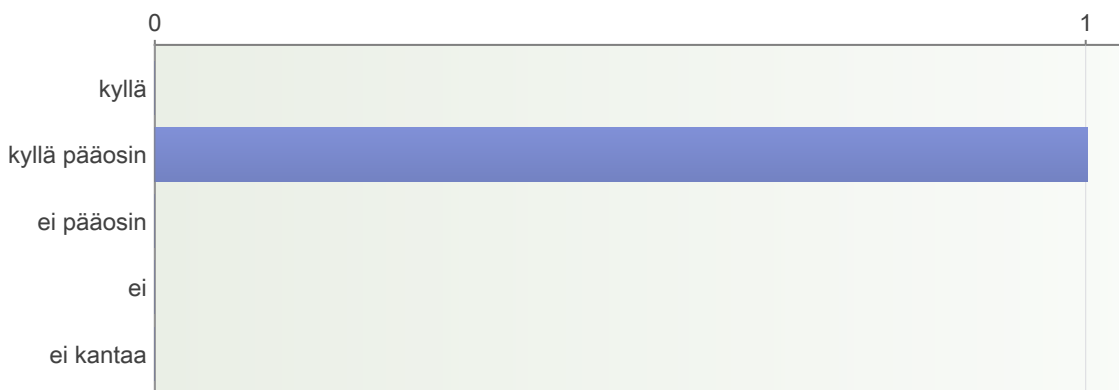
11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Useita maakuntalaissa mainittuja tehtäviä on tarkoituksenmukaista tehdä yhtä maakuntaa suuremmalla alueella, tällöin loogisin ja ensisijainen yhteistoiminnan ratkaisu tulisi olla yhteistoiminta-alue, joita on viisi. Näiden alueiden muodostumisessa tulisi kuulla maakuntien omaa mielipidettä ja tahtoa, eikä tehdä ratkaisua minkään yhden tehtävän osa-alueen pohjalta. Päijät-Hämeen kunnat ovat yksimielisesti ilmaisseet tahtonsa kuulua eteläiseen, Helsinki-keskeiseen alueeseen.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

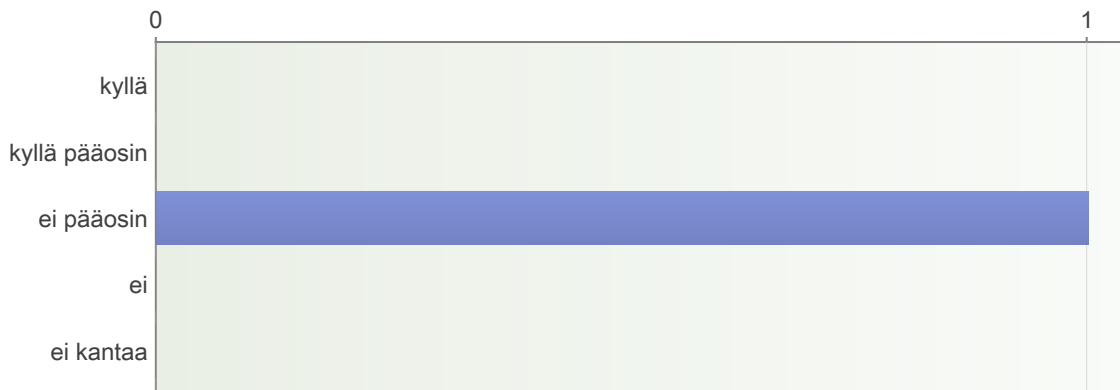

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Tietyn asteinen palveluiden keskittäminen on tarpeen kokonaiskustannusten hillitsemisen ja riittävien henkilöstöressurssien turvaamisen näkökulmasta. Maakunnan asukkaiden palvelujen saatavuuden kannalta olennaista on valinnanvapausmallin toteuttamistapa. Päijät-Häme on kokonsa ja palveluiden puolesta valmis tarjoamaan palveluita esitetyn itsehallintoalueen ulkopuolelle. Itsehallintoalueiden välinen sopimus pohjainen järjestelmä ei saa kuitenkaan muodostua liian jäykäksi hallintorakenteeksi. Lisäksi maakuntia tulee kuulla, mihin yhteistoiminta-alueeseen he luontaisen asioinnin, liikenneyhteyksien ja yhteistyön näkökulmasta kuuluvat. Päijät-Hämeen kunnat ovat esittäneet yksimielisen esityksen vuonna 2013 (uudistettu 5/2016), että sosiaali- ja terveystoiminnan osalta, yhteistyösuunta ja järjestämissopimus tehtäisiin eteläisen alueen, Helsinki-vetoisen alueen kanssa.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

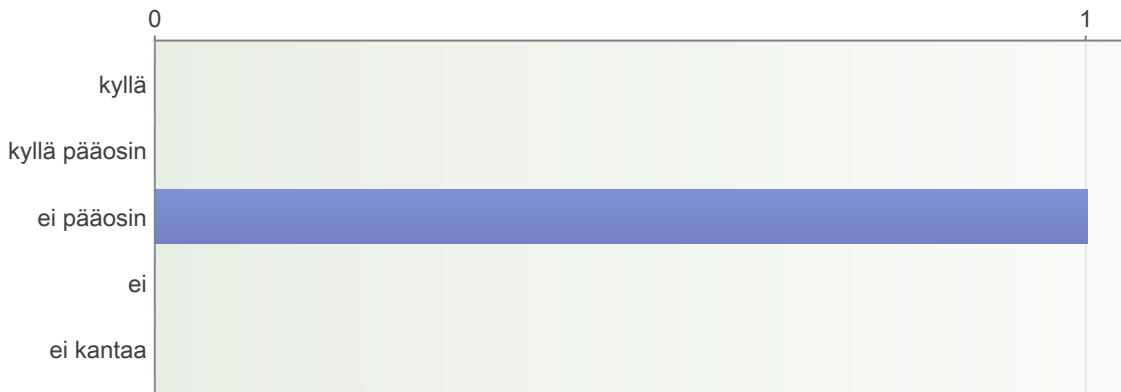

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Yhteistyöalueen maakuntien keskenään solmima yhteistyösopimus on sinällään sopimusosapuolia sitova. Sitovuus ei ole perusteltua siltä osin kuin valtiolle on annettu toimivaltaa päättää maakuntien yhteistyösopimuksesta lakiluonnoksen 18 §:n mukaisesti. Maakuntia tulee kuulla, mihin yhteistoiminta-alueeseen he luontaisen asioinnin, liikenneyksien ja yhteistyön näkökulmasta kuuluvat. Päijät-Hämeen kunnat ovat esittäneet yksimielisen esityksen vuonna 2013 (uudistettu 5/2016), että sosiaali- ja terveystoiminnan osalta, yhteistyösuunta ja järjestämissopimus tehtäisiin eteläisen alueen, Helsinki-vetoisen alueen kanssa.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

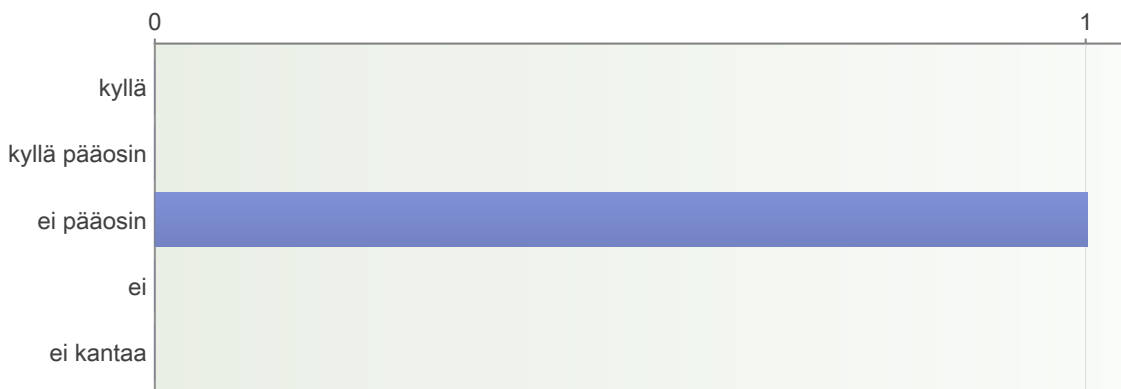

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Uudistukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tulee asiakaslähtöisen integraation toteutua peruspalveluiden ja erityispalveluiden (vertikaalinen intergaatio) sekä sote-peruspalveluiden (horisontaalinen integraatio) ja maakunnan vastuulla olevien sotepalveluiden ja myös pääosin kuntien vastuulle jäävien hyvinvointipalveluiden välillä. Lakiesitys on kenties heikoimmillaan kuntien ja maakunnan rajapintojen osalta seuraavissa asioissa: terveyden edistäminen, työllisyyden hoito ja syrjäytymisen ehkäisy. Nämä ovat varsin keskeisiä integraatioon liittyviä kysymyksiä, joiden kustannusvaikuttavuus on suuri.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

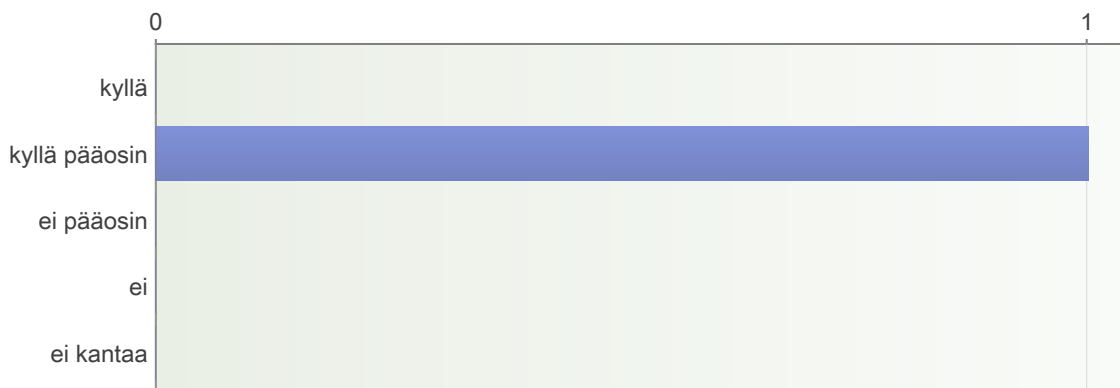

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategiaan tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Valtakunnalliset ja tarvittaessa erikseen kullekin maakunnalle asetettavat sosiaali- ja terveydenhuollon strategiset tavoitteet sekä ministeriön ja maakuntien neuvottelumenettely ovat riittäviä ohjausvälineitä.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Palveluiden järjestämisen ja tuottamisen eriyttäminen on keskeinen keino synnyttää aito monituottaja-malli ja on myös kannatettava uudistuksen tavoitteisiin nähden. Kuitenkaan järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva liian tiukka sääntely kaventaisi maakuntien mahdollisuutta päättää palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisointitavasta maakunnan erityispiirteet huomioiden. Samalla liian tiukka sääntely synnyttäisi tarpeetonta päällekkäistä hallintoa ja hallintokustannuksia sekä heikentäisi maakunnan ja tätä kautta koko kansallisen ohjausjärjestelmän kykyä palvelutuotannon ohjaukseen. Palveluiden järjestämisen ja tuottamisen eriyttäminen on toteutettu esitetyssä mittakaavassa Suomessa vain kahdessa kaupungissa: Tampereella ja Oulussa. Niiden kokemukset tulisi ottaa täysimääräisesti huomioon uudistuksen edetessä. Esimerkiksi kummassakin tehtiin alkuvaiheessa virhe, jossa palvelutarpeen arviointi oli tuottajalla ja palvelusopimuksissa ei ollut sanktioita tai palkkioita. Palveluiden järjestämisessä tulee olla vahvaa asiantuntijuutta, sekä esimerkiksi palveluiden järjestäjän ja tuottajan rajapinnat eivät mene perinteisen sote-alojen hallinnon ja muun tekemisen mukaan. Esimerkkinä sosiaalityö on pitkälti palveluiden järjestämistä, jossa määritetään palveluiden tarve, palveluiden tuotanto (mm. kuntoutus) ovat asiakkaalle on tuottamista.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Yhtiöittäminen tulisi alkuvaiheessa koskea niitä maakunnan palveluita, joilla on todettavissa olemassa olevat markkinat maakunnan alueella, lakiesitys on näiltä osin tarkoituksenmukainen. Valinnanvapaus ja siihen liittyvä yhtiöittämisvelvoite automaattisesti ja laajasti sovellettuna on kuitenkin ongelmallinen monesta eri näkökulmasta ja se on vaikeasti ratkaistavissa kestäväällä tavalla. Ongelmakohtia ovat mm. julkisen vallan käyttö, palveluketjun integraation toteuttamismahdollisuudet sekä sote-järjestämisen muuttuminen ennakoimattomammaksi ja vaikeammin hallittavaksi kokonaisuudeksi.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

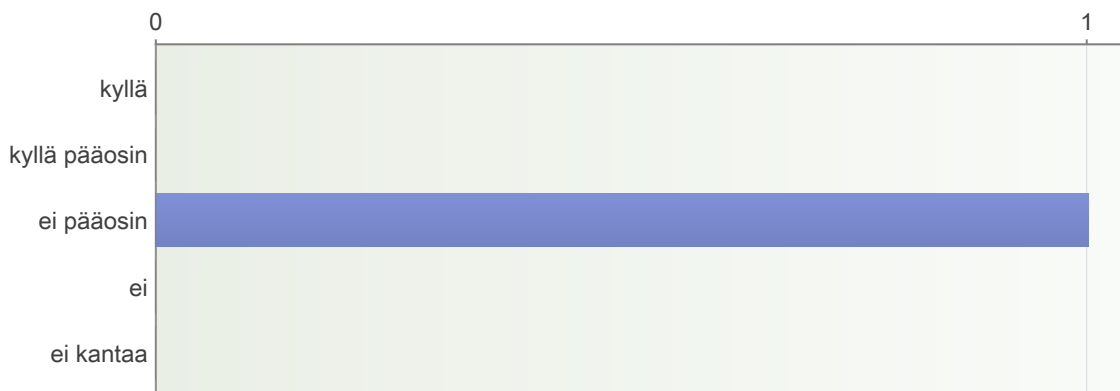
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulon 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

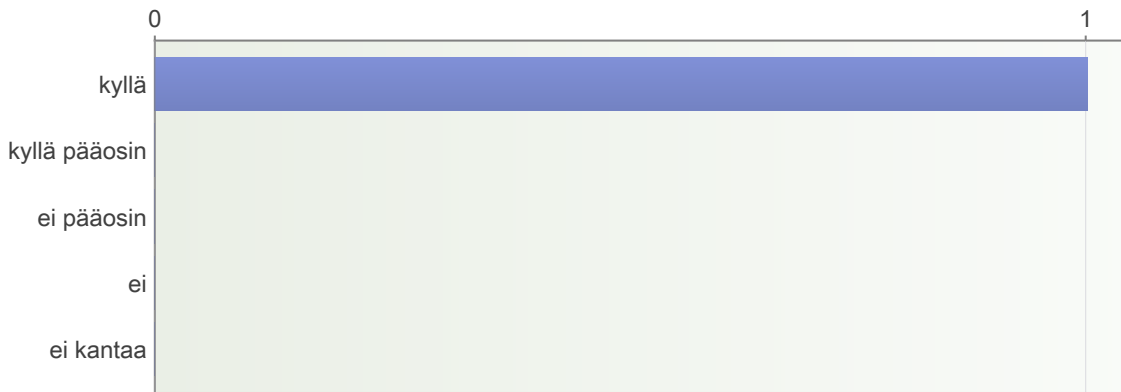

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Väliaikaisen toimielimen asemaa ja päätöksentekoa tulee selkeyttää ja toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Kunnille selvitystyöstä aiheutuvat kustannukset on korvattava. Lakiesityksessä esitetty puhdas ja suoraviivainen väliaikaishallinto virkamieshallintona ei kuitenkaan edesauta alueen luottamuksen ja yhteistyön rakentamista matkalla maakuntamalliin, täten maakuntien ja kuntien mahdollisesti esittämät vaihtoehtoiset mallit väliaikaishallinnon järjestämiseksi tulisi sallia.

22. 20. Voimaantulon 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiassa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettyä henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

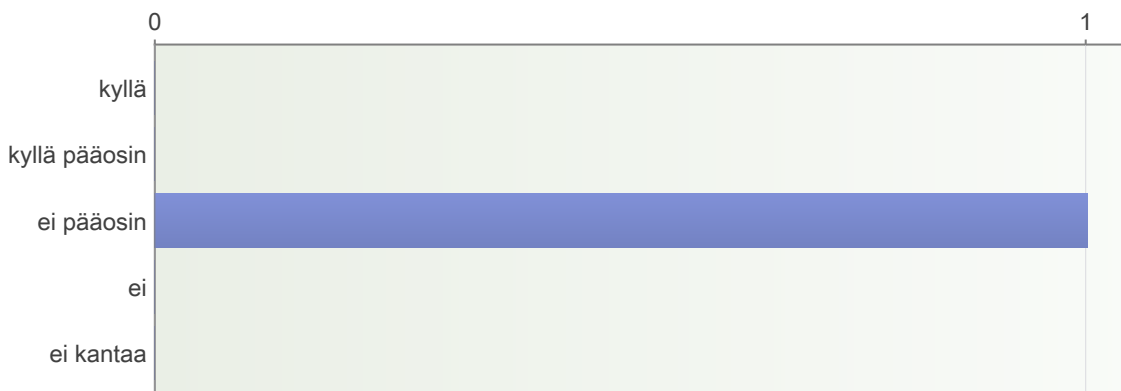

Avoimet vastaukset: kyllä

- Ehdotukseen ns. voimaanpanolaista on valmisteltu muun muassa liikkeen luovutukseen liittyvät säädökset. Valittu mekanismi, liikkeen luovutus, on kannatettava, koska järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyy ko. yksiköistä maakunnille ja yksiköt lakkaavat toimimasta.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisäateisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

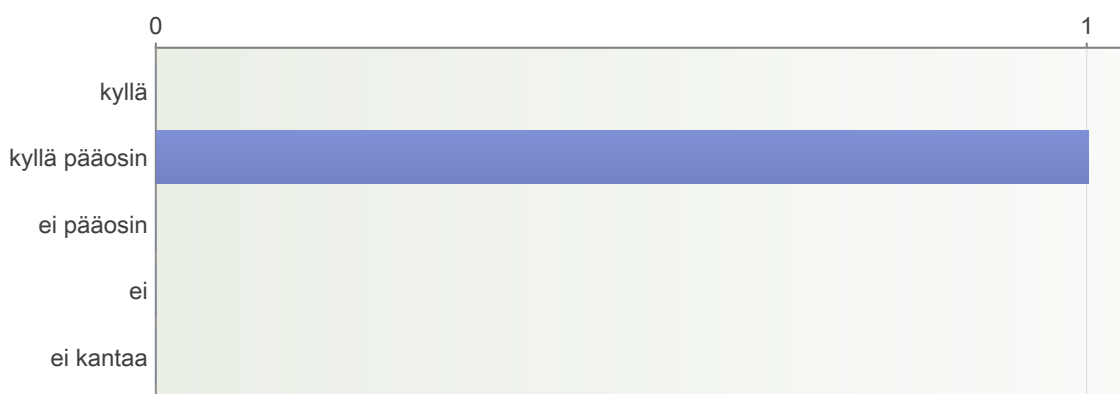
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Sote-kiinteistöomaisuuteen liittyvät riskit tulee järjestelyssä kohdentaa pääosin sille osapuolelle (maakunta, perustettava maakuntien toimitilayhtiö), joka omilla toimillaan pystyy vaikuttamaan kiinteistöjen käyttötarpeeseen. Mikäli lainvalmistelussa edetään lakiluonnoksessa esitetyn ratkaisun pohjalta, tulee varmistaa, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote-kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Uudistuksen keskeinen elementti on, että kokonaisveroaste ei saa nousta ja niiltä osin jonkinlainen siirtymäkausi rajoitteineen on perusteltu. Koska uudistuksen reunaehdoksi on asetettu, ettei kenenkään tuloveroprosentti uudistuksen vuoksi saa nousta, kaikkien kuntien tuloveroprosenttia ehdotetaan alennettavaksi tasasuuruisesti 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019. Tämä tuloveroprosentin alennus on mitoitettu kunnilta maakunnille siirtyvien tehtävien valtakunnallisten kustannusten perusteella. Ongelmaksi muodostuu esitetystä mallista, että kunnat eivät ehdotuksen mukaan saisi vuonna 2019 päättää tuloveroprosentin nostamisesta, vaikka tarve tähän perustuisi muihin syihin kuin maakuntauudistukseen. Onko lakiesityksen arviot kuntien kantokyvystä ja esimerkiksi tulokertymistä 2019 - 2021 niin varmat, ettei kuntien rahoitusasema muiden palveluiden rahoittamiseen vaarannu? Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan kuuluu perustulaisissa turvatun kunnallisen itsehallinnon ytimeen. Kuntien verotusoikeuden rajaaminen voi johtaa kuntien kustannuksia lisäävän sääntelyriskin realisoitumiseen. Kuntatalouden kestävyuden arviointi lakiesityksessä on haasteellista, mutta on syytä epäillä, että etteivät laskelmat kuntien tulopohjista ole niin kestäväällä pohjalla kuin on esitetty.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

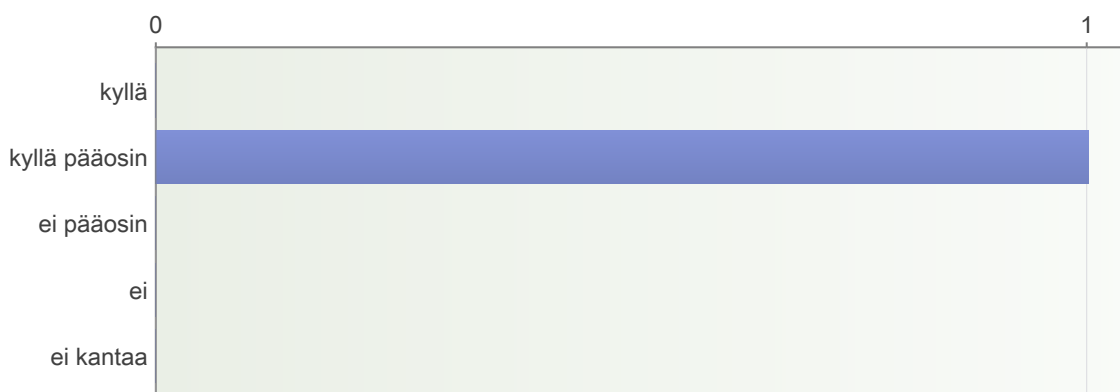
- Esitetty aikataulu on tiukka, mutta mahdollinen, mikäli lait tulevat voimaan esitettyssä aikataulussa. Keskeisinä haasteina on, että laissa tai pian sen jälkeen maakunnissa, tulee olla selkeä käsitys niistä palveluista, joita tämä velvoite koskee. Lisäksi on syytä korostaa sitä, ettei markkinat toimi koko Suomessa samalla tavalla, joten lainsäädännöllisesti tulisi välttää tarkkaa määrittelyä palveluista, jotka on siirrettävä yhtiöihin. Samoin tulee huomioida se, että valtaosassa Suomessa siirtymä tulisi tehdä vaiheittain, jos uudistuksen tavoitteita peilataan julkisen palvelutuotannon nykytilaan, olemassa oleviin markkinoihin ja aikatauluun.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

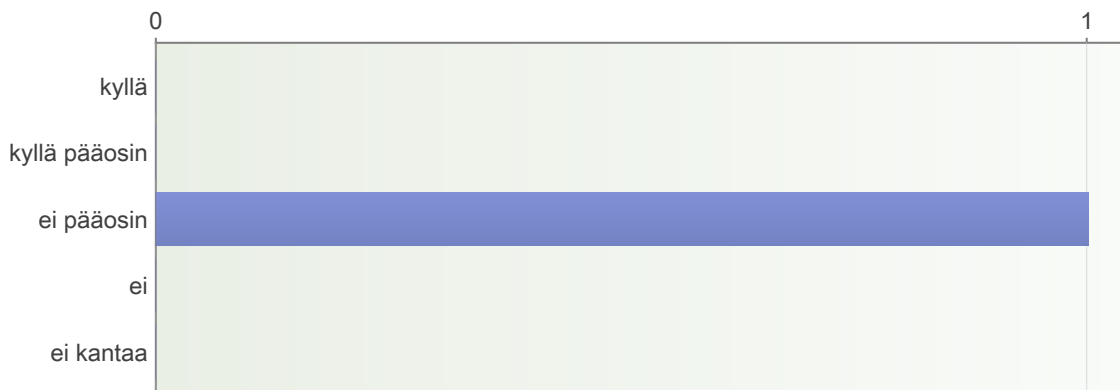

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntien itsehallinnon kannalta on erittäin ongelmallista, että ne ovat miltei kokonaan valtionrahoituksen varassa. Valtionrahoitukseen perustuva malli on esitys luonnoksessa johtanut maakuntien aivan liian tiukkaan ja yksityiskohtaiseen valtionohjaukseen. Maakunnille tulisi turvata aito itsehallinto, mikä edellyttää maakuntien verotusoikeuden toteuttamista uudistuksen myöhemmässä vaiheessa. Kunnan ja kuntayhtymien toiminnan määrän supistumisen tulee hoitaa tavalla, joka ei heikennä kuntien ja jäljellä jäävien kuntayhtymien lainanhoitokatetta.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate). Maakunnat ovat varsin riippuvaisia valtion vuosittaisesta menobudjettipäätöksistä, mikä ei pakosti edesauta pitkäjänteistä palveluiden kehittämistä.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kriteerit sopivat yleiskatteellisen maakuntien rahoituksen jakamiseen niiden tehtävien osalta, jotka nyt lausuttavaan lakiesitykseen sisältyvät.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

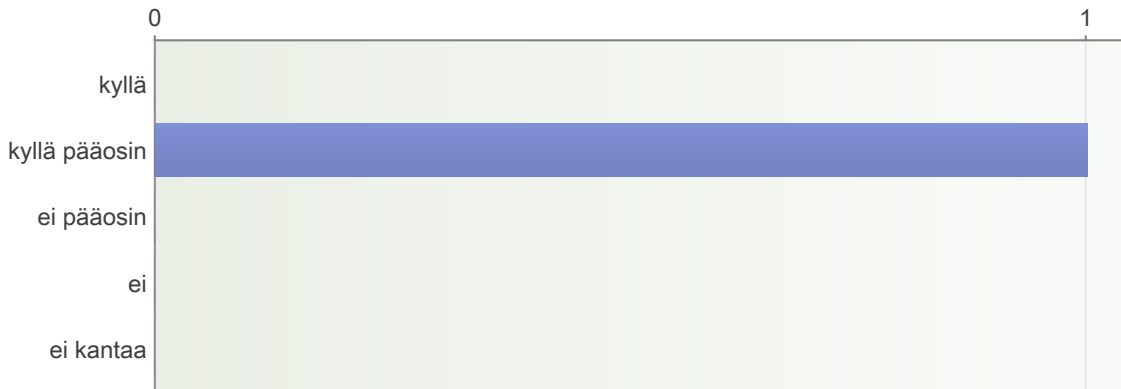
Avoimet vastaukset: kyllä

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

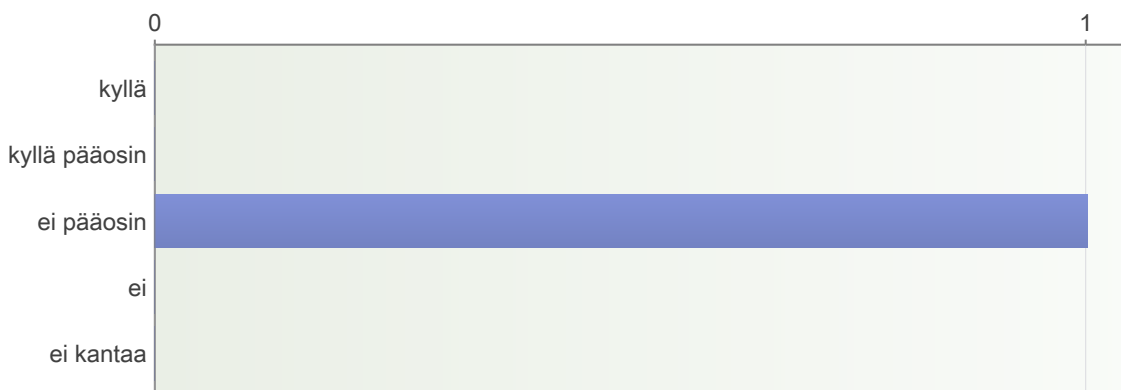
- Maakuntajaon muuttamisen edellytykset ja prosessi vastaavat pääosin kuntarakennelain mukaista menettelyä muutettaessa kuntajakoa.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

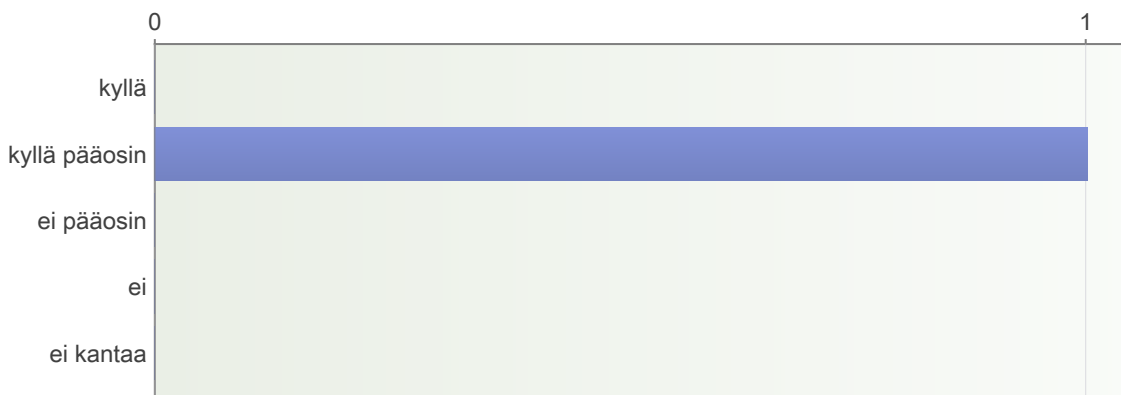

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Siirtymäaika on riittävän pitkä. Talouteen sisään rakennettu muutosrajoitin valtion ja kuntien kesken ei ole perusteltu, koska se ei tosiasiasa siirrä sosiaali- ja terveystoimen kustannuksia valtion vastuulle kuten on luvattu. Muutosrajoitin tarkoittaa käytännössä sitä, että osalle kunnista jää edelleen tosiasiasa kustannusvastuuta sosiaali- ja terveystoimesta, kun taas osassa kuntia kuntaan jää aiemmin sosiaali- ja terveystoimen perusteella määriteltyjä valtionosuuksia käytettäväksi muuhun toimintaan. Tämä ei ole ollut muutoksen alkuperäinen tarkoitus, joten mitään tasausjärjestelmiä ei pitäisi tehdä vaan huomioida sosiaali- ja terveystoimen kustannukset verojen ja valtionosuuksien muutoksessa todellisina toteutuneina määrinä.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

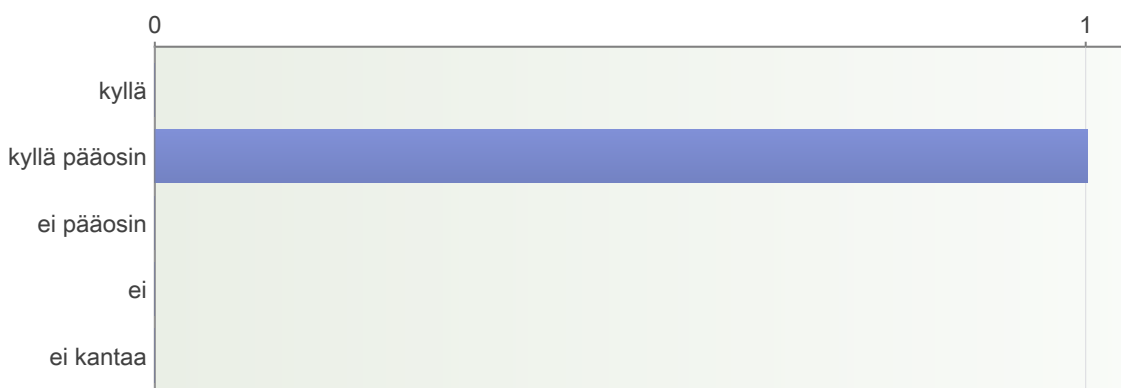
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

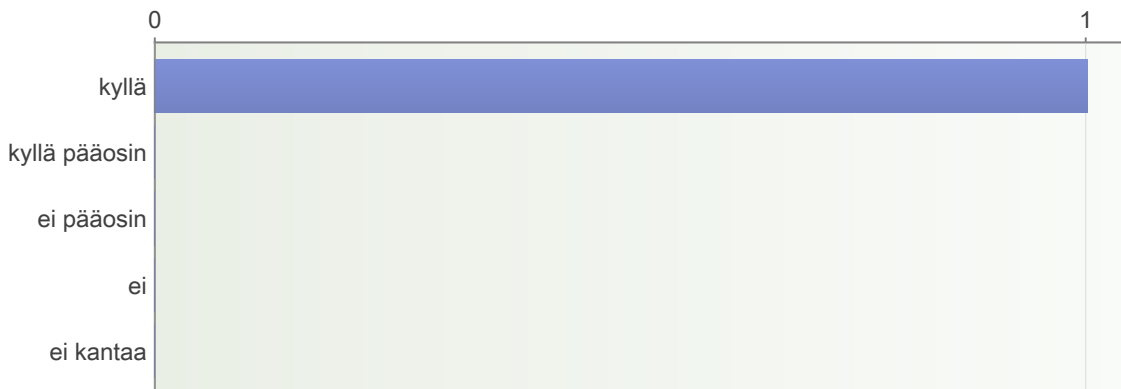
- Kansainvälisten vertailujen mukaan paikallis- tai aluehallinnolla on yleensä vähintäänkin osittainen omaan verotusoikeuteen perustuva verorahoitus. Verotusoikeus lisäisi päätöksenteon vastuunjakoa ja läpinäkyvyyttä, sekä maakunnilla tulisi olla intressi aluetulojen kasvamiseen.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

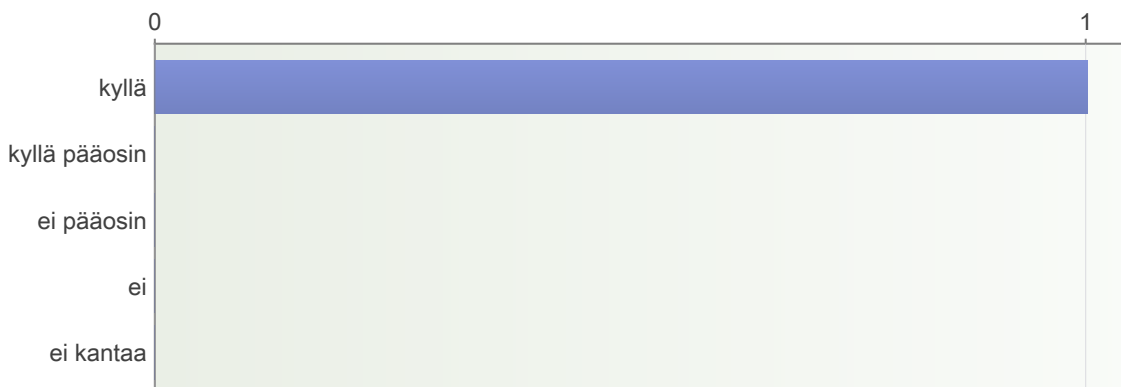
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Ei vastauksia.

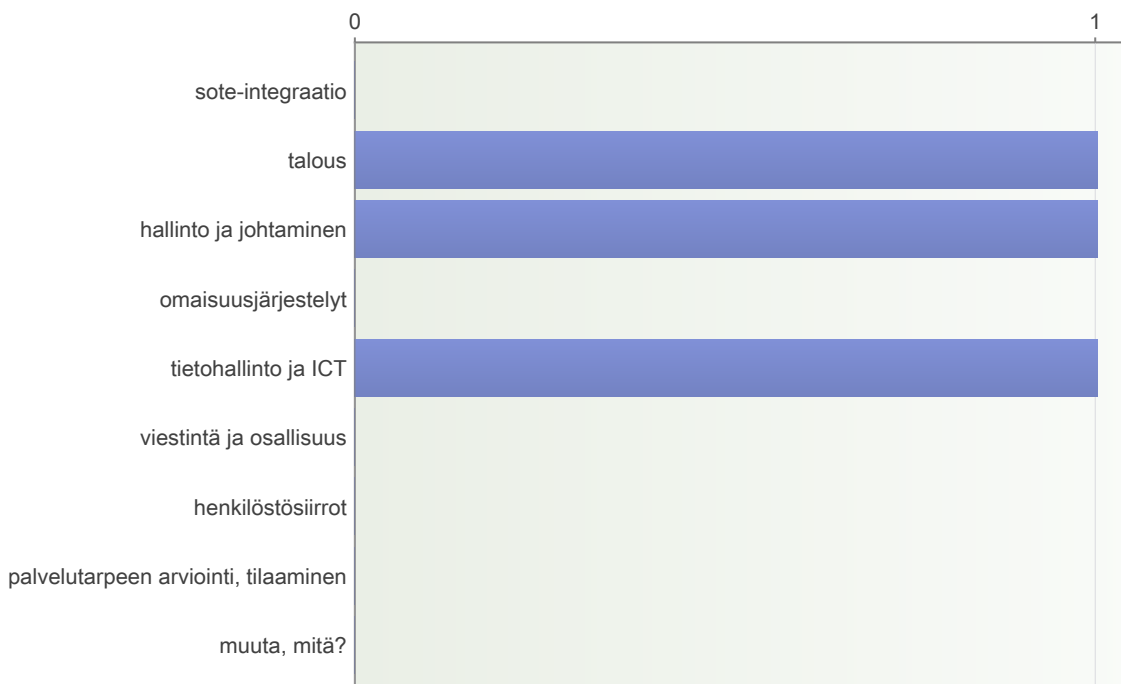
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien edellytykset selvitä keskipitkällä aikavälillä sille laissa määrätyistä tehtävistä ja velvoitteista näillä julkisen talouden näkymillä eivät ole vahvat. Riskinä on, että rahoituksen tasoon liittyvä 3 mrd. euron ennalta lailla lukkoon lyödyllä tavalla toteuttava säästötavoite, maakuntien liian tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet, puuttuva verotusoikeus yhdistettynä lainrajoituksiin sekä tiukka ja byrokraattinen valtionohjaus estävät alueilla tehtävät rationaaliset päätökset.
Keskeinen onnistumisen elementti on, että lainsäädäntö sallii parhaimpien käytäntöjen hyödyntämisen, eikä pakota epätarkoituksenmukaisiin, numeroihin ja sisältölakeihin määriteltyihin yksittäistavoitteisiin kokonaisuuden kustannuksella.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Päijät-Hämeen maakunnan tulee kuulua kuntien esittämän tahdon mukaisesti eteläiseen, Helsinki-vetoiseen yhteistoiminta-alueeseen. Perusteina ovat luontainen asiointi, työssäkäyntialue, liikenneyhteydet, elinkeinopoliittiset ratkaisut sekä sosiaali- ja terveystoimissa tehtävä kiinteä koulutus- ja tutkimusyhteistyö. Näistä on tehty vuosina 2013 - 2015 erilliset selvitykset. Yliopistosairaalapalvelut ovat Päijät-Hämeen arvioidusta maakuntamenoraamista alle kolme prosenttia, eivätkä voi olla ainoa peruste pitää Päijät-Häme Pirkanmaan, Tampere-keskeisessä yhteistoiminta-alueessa. Jo nyt yliopistosairaala palveluista hankitaan HUS:sta, ja osuus kasvaa koko ajan. Pirkanmaa olisi Päijät-Hämeen siirtyessä eteläiseen/Helsinki-keskeiseen alueeseen jatkossakin maan toiseksi suurin yhteistoiminta-alue. Päijät-Hämeen kunnat ovat olleet tästä asiasta yksimielisiä vuodesta 2013. (Vuonna 2014 ennen eduskuntavaaleja ns. puolueiden puheenjohtajien SOTE-yhteisesityksessä alueemme kunnat olivat eri mieltä, mutta tällöin tähän vaikutti mallin esittämä kustannusjakomalli ja demokratianäkökulma, tätä ennen ja tämän jälkeen kunnat ovat esittäneet, viimeksi 5/2016, Päijät-Hämeen siirtämistä eteläiseen yhteistoiminta-alueeseen).

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Myös Päijät-Hämeen pelastuslaitos, Kuntarahoitus Oy ja Kuntien Takauskeskus, Suomen Kuntaliitto ja Kuntien Taitoa Oy ovat lähettäneet omat lausuntonsa kuntien käytettäväksi ja hyödynnettäväksi. Edellä maakuntaliiton valmistelemassa lausunnossa esitetyn lisäksi voidaan todeta erityisesti, että molemmat uudistukset tulisi toteuttaa siten, ettei Kuntarahoituksen erityisasema rahoitusmarkkinoilla eikä Kuntien Takauskeskuksen asema vaarannu. Tällä on olennaisen tärkeä merkitys kuntien varainhankinnan hinnan kannalta. Pelastustoimen lausunnossa on tuotu ansiokkaasti esille se, että pelastustoimi tulisi järjestää maakuntapohjaisesti eikä viidellä alueella kuten nyt on kaavailtu. Pelastustoimi ja ensihoito ovat olennainen kokonaisuus, joka tulisi olla maakuntapohjainen taikka enintään tukeutua kahteentoista laajan päivystyksen sairaalaan.